

4. Vzorkování

Základní informace

- ♦ Vzorkování osiva provádí pracovníci ÚKZÚZ, Odboru osiv a sadby nebo pověřená osoba.
- ♦ Dodavatel připraví žádost o uznání osiva / sadby, v tiskopise zřetelně označí, kdo provede uznávací řízení. **Povinností vzorkovatele je vždy na žádosti vyznačit číslo bodcového vzorkovadla, podepsat žádost podle podpisového vzoru. Podpis vzorkovatele nesmí zasahovat do razítka.**
- ♦ Dodavatel požádá vzorkovatele o provedení vzorkování.
- ♦ Dodavatelé, kteří mají smluvní laboratoř, jejíž vedoucí je zároveň pověřen ke vzorkování, provedou vzorkování v rámci rozsahu pověření. Nad rámec pověření provádí vzorkování pracovník Ústavu.
- ♦ Všechny žádosti o uznání osiva se podávají u Ústavu.
- ♦ Po kontrole a zaevidování žádosti se ověří doklady o původu osiva nebo sadby a proces uznávání pokračuje dále u Ústavu nebo u pověřené osoby.
- ♦ V případě zjištění chyb v podané žádosti Ústav vyzve dodavatele k doplnění žádosti v Ústavem stanoveném termínu. Pokud dodavatel nedoplní požadované údaje ve stanoveném termínu, může Ústav řízení o uznání osiva / sadby zastavit.
- ♦ **Od 1.1.2014 se odebírá rezervní vzorek při každém vzorkování partie pro uznávací řízení.**
- ♦ **S ohledem na nový způsob evidence žádostí o uznání osiva v Ústavu žádáme dodavatele, aby vzorkovateli připravili seznam vzorkovaných partií v daném vzorkovacím dni.**

Povinnosti dodavatele

- ♦ Ke vzorkování dodavatel připraví a předloží vzorkovateli:
 - vyplněnou žádost,
 - prohlášení o moření partie, bude-li celá partie uvedena do oběhu mořená, nebo bude namořena v zahraničí,
 - průvodní doklady partie (doklad o uznání porostu, záznam o přehlídce),
 - evidenci o výrobě osiva,
 - evidenci použitých návěsek,
 - vzorkovnici – (vícevrstvý papírový sáček) s vyplněnými údaji na jeho předtisku; pokud firma takový sáček nemá, může použít jakýkoliv jiný vícevrstvý sáček a uvede na něj všechny požadované údaje,

- neprodyšný obal (lahvička z PVC nebo igelitový sáček - ne mikrotenový!) pro vzorek na vlhkost, stanovení živočišného škůdce, označený číslem partie shodný s údaji na ostatních dokladech,
- ostatní pomůcky potřebné ke vzorkování.

Postup vzorkovatele

♦ Vzorkovatel:

- zkontroluje správnost vyplněné žádosti a veškeré evidence, včetně evidence návěsek,
- zkontroluje množství vyrobeného osiva oproti odhadu výnosu, při jeho překročení je nutné, aby Ústav schválil navýšení výnosu,
- provede vzorkování,
- zkontroluje počet a stav obalů v partii, označení partie partiovým štítkem, označení návěskami, úplnost a čitelnost údajů a provede odběr vzorku rozmnožovacího materiálu,
- připraví:

laboratorní vzorek (včetně vzorku na vlhkost, který se nikdy nekládá do papírového sáčku s laboratorním vzorkem),

rezervní vzorek, který je majetkem dodavatele a je u něho uložen pro případnou další potřebu (*jeho rozbor, který je vždy prováděn na základě vyžádání laboratoře, nebo dohody mezi dodavatelem a laboratoří, může být použit při řešení sporných situací týkajících se čistoty a příměsí, nikoliv při stanovení % klíčivosti*),

kontrolní vzorek - u pověřených osob, popř. dle stanoveného kontrolního postupu,

vzorek na VZ - u osiva množeného podle Schémat OECD, popř. podle pokynů Ústavu,

vzorek na stanovení zdravotního stavu osiva, živočišných škůdců, nebo ploidity - na žádost dodavatele nebo při samostatném vzorkování na tyto vlastnosti. **Tyto vzorky jsou zasílány do laboratoří Ústavu nebo do pověřených laboratoří s akreditací pro provádění zdravotního stavu,**

vzorek na stanovení háďátka zhoubného v osivu vojtěšky (povinná součást uznávacího řízení) o velikosti 50g, který se odesílá do NRL OOS v Praze,

vzorek na stanovení bakteriálního vadnutí vojtěšky (CMI) se zasílá do diagnostické laboratoře Olomouc, laboratoř bakteriologie, Šlechtitelů 773/23, 779 00 Olomouc,

vzorek na stanovení kyseliny erukové a glukosinolátů je povinnou součástí uznávacího řízení u řepky.

Odběr vzorku se provádí podle následujících zásad:

- hmotnost vzorku je 100 g (uvedené množství stačí ke stanovení jak kyseliny erukové, tak glukosinolátů),
- odběr vzorku vyznačí vzorkovatel v Žádosti o uznání osiva do kolonky úřední záznamy,
- vzorky se odesílají do laboratoře ÚKZÚZ v Lípě u Havlíčkova , Brodu:

ÚKZÚZ, Národní referenční laboratoř

Oddělení speciálních analýz rostlin a krmiv

582 57 Lípa u Havlíčkova Brodu 121

tel.: 569 400 470, fax: 569 400 466

- stanovení kyseliny erukové se provádí u každé partie,
 - glukosinoláty se stanovují pouze u první partie z množitelského porostu,
 - v případě druhého vzorkování (po úpravě nebo bez úpravy osiva) se vzorky na stanovení kyseliny erukové a glukosinolátů znovu neodebírají.
- ♦ Při vzorkování partií z dovozu vyhotoví dodavatel kompletní opis návěsky včetně uvedení její barvy (nebo fotokopii obou stran), kterou předloží současně s žádostí o vzorkování semenářskému inspektorovi ke kontrole a potvrzení. Žádost nebo Protokol o odběru vzorku s opisem návěsky zašle současně se vzorkem do laboratoře Ústavu.
- ♦ **Velikosti vzorků na stanovení jednotlivých vlastností osiva jsou uvedeny v následující tabulce:**

Plodina	Stanovení	Velikost vzorku v g
řepka	kyselina eruková	50
	glukosinoláty	50
jetel	ploidita	50
velkosemenné trávy	ploidita	50
vojtěška	bakteriální vadnutí (CMI)	2 x 50
	hádátka zhoubné	2 x 50
peluška	hádátka zhoubné	100
obilniny	ELFO	250/1000*
luskoviny	ELFO	500/1000*
trávy	ELFO	50/250*
obilniny	zdravotní stav	500
luskoviny	zdravotní stav	500
olejniny	zdravotní stav	50
obilniny	namořenost	100
všechny druhy	živočišný škůdce	velikost vzorku jako při UŘ
	kontrola po namoření, plynování	velikost vzorku jako při UŘ
	kontrola příměsí GMO	velikost vzorku jako při UŘ**

* pravost/čistota

** při tomto vzorkování se odebírají vždy 3 vzorky (1x pro rozbor, 1x R – ÚKZÚZ, 1x R – dodavatel)

Adjustace a zasilání vzorků

UPOZORNĚNÍ:

Vzorek doručený do laboratoře v silně poškozeném stavu vinou špatného zabalení (např. vložení vzorku na vlhkost do papírové vzorkovnice společně s laboratorním vzorkem) nebo vzorek nedostatečné velikosti nebude přijat do zkoušek.

Ukázka správné adjustace

Nové vzorkování

- ◆ Dodavatel může požádat SI o nové vzorkování v následujících případech: po přeskladnění, přečištění, přebalení, přesušení osiva, po asanaci v důsledku výskytu skladištního škůdce, tj. tehdy, kdy dochází k nějaké úpravě osiva.
- ◆ V případě zamítnutí partie pro nízkou klíčivost nelze provést nové vzorkování bez předchozí manipulace s osivem dříve, než po uplynutí 1 měsíce od ukončení předchozích zkoušek.
- ◆ S ohledem na dodržování zásad Metodiky zkoušení osiva a sadby může dodavatel požádat pouze o celé nové vzorkování (nikoli jen na jednu vlastnost).
- ◆ S ohledem na dodržování § 19 zákona (označování a balení osiva) je nutné při každém novém vzorkování uvést na návěškách datum nového vzorkování.
- ◆ Provádí-li se nové vzorkování bez předchozí manipulace, již se neodebírá vzorek na VZ, KE, GSL.
- ◆ V rámci certifikace osiva vzorkovaného z otevřených obalů bude v případě následného moření odebrán vzorek, který bude uložen pro případnou kontrolu na ČSO. Tento vzorek bude zkoušen pouze tehdy, vzniknou-li pochybnosti o kvalitě namořeného osiva.
- ◆ *U partií osiv, které byly zkoušeny v pověřených laboratořích a dodavatel žádá nové vzorkování bez předchozí manipulace nebo z důvodu neuznání, budou vzorky zasílány vždy do NRL OOS v Praze.*
- ◆ *Provádí-li se nové vzorkování po úpravě nebo bez předchozí manipulace u partie, která byla původně zkoušena v laboratoři Ústavu, bude vzorek zaslán do téže laboratoře.*
- ◆ *Každé nové vzorkování rozmnožovacího materiálu po úpravě provádí vždy semenářský inspektor ÚKZÚZ.*

Vzorkování a uznávání osiva s neukončenou certifikací

Osivo sklizené v jiném členském státě nebo ve třetí zemi a dovezené do ČR se šedou návěskou je na žádost dodavatele vzorkováno a uznáno za těchto podmínek:

- ♦ osivo zemědělských druhů a zeleniny pocházející z jiných členských států se smí uznávat v kategoriích základní a certifikovaný rozmnožovací materiál,
- ♦ osivo zemědělských druhů a zeleniny pocházející ze třetích zemí, jimž byla udělena rovnocennost pro určité druhy se smí uznávat v kategorii certifikovaný rozmnožovací materiál,
- ♦ osivo je zabaleno a označeno v souladu s § 19 zákona,
- ♦ k žádosti dodavatel přiloží dokument, že byly provedeny přehledky množitelského porostu a ten vyhověl požadavkům evropských předpisů pro danou kategorii a generaci (obdobu našeho prohlášení o osivu s neukončenou certifikací),
- ♦ výsledky úředních zkoušek osiva vyhovovat požadavkům stanoveným vyhláškou č. 129/2012 Sb.,
- ♦ **režim pro osivo s neukončenou certifikací nelze aplikovat pro sadbu brambor.**

Změna kategorie a generace po předchozím uznání osiva

Více informací naleznete v 6. kapitole Uznávání osiva na str. 26 „Dělení partií“.

Správné označení osiva hybridních odrůd

Vzor správného vyplnění návěsky pro osivo hybridních odrůd.

- ♦ označení HYBRID se uvádí za název odrůdy, nejlépe v závorce,
- ♦ v kolonce „kategorie, generace“ se uvede označení certifikované (osivo).

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ - odbor osiv a sadby CZ - 150 06 Praha 5, Za Opravnou 4	
Pravidla a normy EU EU rules and standards	
Druh Species	Žito seté ozimé
Odrůda Variety	Askari -hybrid
Kategorie, generace Category, generation	Certifikované
Číslo partie Reference number of lot	9-0028-01004/01
Hmotnost nebo počet kusů Weight or number of pieces	500,000 kg
Měsíc a rok vzorkování Month and year of sampling	8/2009
Země výroby Country of production	CZ
Číslo návěsky Label number	81664754
Dodavatel - Supplier	
OSEVA PRO s.r.o. ČSO Horažďovice	
3945	
Další údaje - Other information	
Mořeno : Panoctine 35 LS - 2 ,Šarže: 400 I I 08693	